

HWATA HARU

Wetteren

ISBN: 9789464183139

HWATA HARU

door Anika De Backer

Van dit boek werden de eerste 20 exemplaren uitgereikt, gesigneerd door de auteur. Verder onbeperkt in druk, merk op aub dat dit boek steeds geupdated wordt om het foutenvrij te maken. Er is geen errorlijst.

Merk aub op dat dit boek over het grote gebied gaat wat VROEGER allemaal Wetteren was, inclusief oa Kwatrecht en Melle, dewelke pas later aparte gemeenten geworden zijn.

Beeldmateriaal-foto's:

Alle moeite is gedaan om de copyrechthouders van het gebruikte fotomateriaal te traceren. Met extra dank aan het Gemeentebestuur van Wetteren en het Heemkundig Museum Wetteren. Alle foto's komen van hen, anders staat de bron bij de betreffende foto vermeld.

Alle gegevens zijn samengesteld in eer en geweten.

U kan makkelijkst iets terugvinden in dit boek als u weet dat H voor Hoofdstuk staat, en § voor een onderdeel uit dat hoofdstuk (paragraaf, aangeduid met §). Deze referentie staat af en toe aangegeven en nu weet u wat ik hiermee bedoel. Zo kan u bijvoorbeeld Herman Verbaere terugvinden onder 'H4 Persoonlijkheden – §6'.

INHOUD

Hoofdstukken

Voorwoord

1. Een beetje geschiedenis

2. De Schelde

3. De Molenbeek

4. Persoonlijkheden:

1. Adolf Papeleu
2. Felix Beernaerts
3. Jan Broeckaert
4. Arsène Goedertier
5. Serafin De Martelaere
6. Herman Verbaere
7. Victor Adolphe Van Sande
8. Henri Libbrecht
9. Maurice Charles Antoine Marie Libbrecht
10. Familie Buysse
11. Wim De Craene
12. Maurice Verstuyft
13. Otorongo
14. Pijkenheere
15. Jules Vits
16. De bende van Hoe
17. Decembermoorden
18. Onze brandweer
19. Familie van Pottelsberghe
20. Johan Claus
21. Jan Frans Cooppal
22. Raf De Graeve

5. Burgemeesters

1. Burggraaf Jan Jacob Philips Vilain XIII
2. Charles Joseph François Vilain XIII
3. Charles Hippolyte Vilain XIII
4. Abel Jules Frédéric de Kerckhove d' Exaerde de ter elst
5. Constantin Van Cromphout
6. Joseph Pierre Marie du Château
7. Florimond Leirens
8. Leon Vuylsteke

6. Kerk en begraafplaatsen

De oude Sint-Gertrudiskerk
De nieuwe Sint-Gertrudiskerk
Kerkhoven

7. Plaatsen

1. Gemeentehuis
2. Scheldebrug
3. Molenstraat – Sportstraat – Dr. de Bruyckerstraat
4. Felix Beernaertsplein
5. Kasteeldomein Astridwijk – Moerstraat
6. Den berg
7. Fontein Kattestraat
8. Station – Stationsplein – Stationstraat
9. Nieuwstraat
10. Jan Broeckaertlaan
11. Ijzeren brug
12. Wegvoeringstraat – kliniek – Villa Julia
13. Kerkstraat-Jozef Buyssestraat
14. Vilain XIII straat - Van Cromphoutstraat - Libbrechtstraat
15. De zeshoek
16. Warande- Zandbergen- Blakken
17. Gentsesteenweg
18. Brusselsesteenweg
19. Scholen
20. Florimond Leirensstraat – Schoolstraat – Hoenderstraat
21. Kapellekouter - Kapellendries
22. Coopallaan – Delvael - Sint-Barbara
23. Gransvelde: Kasteel De Saele + orangerie en park
24. Ten Ede
25. Prieeltje
26. Vantegem – Mariagaard – Koningshof
27. Kwatrecht
28. Massemen
29. Westrem

8. Wetteren tijdens de oorlogen

Bunkerwandeling in Kwatrecht

9. Verdwenen

- Industrialisatie
- 1. De Burgerwacht
- 2. Neptune
- 3. Brouwerijen
- 4. Cinema's
- 5. Dancings
- 6. De grotten van Kwatrecht
- 7. Molens
- 8. Kasteeldomein familie van Pottelsberghe de la Potterie
- 9. De Lichterveldsche Wal - De Vijvers
- 10. Kranten
- 11. Het geschiedkundig massaspel Wetthra
- 12. Lokale radio
- 13. De Ronde van Vlaanderen
- 14. Zwemmen in de Schelde
- 15. Rolschaatswedstrijden op de rijweg
- 16. De E5
- 17. De schiettoeren
- 18. De passarelle
- 19. Kioskje
- 20. Wetters Geld
- 21. Het houten muziek
- 22. Het vliegtuig van Wetteren
- 23. Marcel de crèmmarchand

10. Uitstapjes

- 1. Infopunt Toerisme en Het Heemkundig Museum Wetteren
- 2. Het kasteel Vilain XIII
- 3. De watertuin
- 4. Vanop en langs de Schelde
- 5. Het provinciaal domein Den Blakken
- 6. De watertoren
- 7. Wandeling in De Warandeduinen
- 8. Bezoek aan een rozen- of boomkweker
- 9. Laarne slot
- 10. Kalkense Meersen

11. Algemene weetjes

12. Eten en drinken

1. Jenever – Citroenjenever
2. Bier
3. Eten

13. Reuzen en kermissen

1. Kermissen Reuzen - Carnaval
2. Jaarmarkt

VOORWOORD

Als trotse inwoner van Wetteren, wil ik graag in dit boek enkele wetenswaardigheden over deze gemeente met u delen. Ik neem u graag mee naar vervlogen tijden en naar vervallen kastelen. Vele bekende namen zullen de revue passeren, en ik heb mijn best gedaan om de zeer interessante, maar soms lange, diepgaande verhalen begrijpelijk te beschrijven en aangenaam lezend te maken, ook voor de niet-Wetteraar. Ik hoop dat u Wetteren kan herleven en herbeleven door de verhalen en foto's in dit boek. De inhoud beslaat info over honderden jaren Wetteren, en is helaas niet de komplette geschiedenis, maar ik hoop dat alle Wetteraars en geïnteresseerden dit boek warm zullen onthalen en dat het een plekje krijgt in uw hart en in uw boekenkast.

In dit voorwoord wil ik ook graag alvast de titel van dit boek **Hwata Haru** verklaren: de naam (eerst vermeld in het jaar 980) is gebaseerd op een eerdere Germaanse benaming van wat 'sterk afbrekende heuvelrug' betekent.

Wetteren ligt dus op een heuvelrug die naar de Schelde toe zeer steil afbreekt, dit verklaart alvast waarom onze Markt en Den Berg werkelijk veel hoger gelegen zijn dan de rest van Wetteren. De naam evolueerde tot Wethre in 1098 en Wettene in 1227.

Graag spreek ik ook dank uit naar de volgende personen, zonder wiens hulp en interesse deze publicatie niet gerealiseerd kon worden:

Jeroen Trio, archivaris Wetteren en team,
Molenzorg Vlaanderen; molenechos.org,
onze rolschaatskampioenen André en Willy Raes voor hun bijdrage,
het fotoarchief Heemkunde Wetteren
en ook Johan Claus voor de formidabele cover van dit boek

Allen hebben ze hart voor Wetteren, bedankt !

1. Een beetje geschiedenis

Wetteren is een gemeente in Oost-Vlaanderen, die ongeveer tien kilometer ten oosten van Gent ligt, stroomafwaarts langs de Schelde. Wetteren werd gevormd door zand en leem uit de droge Noordzee dat landinwaarts werd geblazen.

De Noordzee is intussen al lang gevuld met zeewater, en het landschap onderging vele veranderingen, maar de duinen, het zand (ten noorden van de Schelde) en het leem (in het zuiden) liggen er nog steeds, verstopt onder lagen asfalt en beton. Hier is geschiedenis die teruggaat tot in de prehistorie. Wetteren ligt grotendeels op zandgrond zoals de rest van Vlaanderen. Ten zuidoosten van Wetteren (Boskant/Massemen) echter gaat het over in kleigrond. De gemeente Wetteren heeft een totale oppervlakte van 3.665 ha./36.68 km² en telt ongeveer 26.000 inwoners.

De gemeente Wetteren heeft de deelgemeenten Massemen en Westrem. Wetteren telt daarnaast nog de gehuchten Ten Ede, Kwatrecht, Overbeke en Overschelde, die afzonderlijke parochies vormen. In het zuidwesten hebben we de wijk Vantegem tegen Oosterzele en Gijzenzele aan.

Overbeke, het stuk van Wetteren dat aan de andere kant van de Molenbeek ligt, was lang een gebied met enkel weilanden en hier en daar een boerderij. In de 19de eeuw kocht de Gentse industrieel Felix Beernaerts er een stuk grond en bouwde een textielfabriek.

Vervolgens bouwde hij er 250 arbeiderswoningen voor zijn personeel (in 1923). Op die manier ontstond er een gemeenschap en dat was de aanleiding om er dan ook een school en een kerk te bouwen. De parochie Overbeke bestaat in 2020 al 90 jaar.

Sinds mensengeheugenis waren er nederzettingen op het huidige Wetterse grondgebied.

Archeologisch onderzoek wijst op een lange bewoningsgeschiedenis van onze gemeente, verschillende prehistorische vondsten bevestigen dit. Bij baggerwerken en zandontginningen werden voorwerpen uit het midden-paleolithicum en mesolithicum gevonden. Zandruggen gelegen langs waterlopen en plassen waren geliefkoosde locaties

voor de vestiging van tijdelijke kampementen. In Wetteren zelf is een benen dolk gevonden die gemaakt was uit de rib van een oeros, er werden tevens talrijke neolithische bijlen gevonden. Ook tijdens de metaaltijden trok de streek mensen aan. Verschillende bronzen lanspunten uit Wetteren worden gedateerd rond 1100 voor Christus. Te Wetteren en Massemen werden resten van urnenvelden geregistreerd, deze worden gedateerd tussen de late bronstijd en de vroege ijzertijd. De opgraving bracht 35 graven (24 urnengraven, 1 brandrestengraf, 5 beenderpakgraven, 5 ongeïdentificeerde graven) aan het licht. De vondsten bestonden uit urnen, bijpotjes en een aantal metalen voorwerpen. Op Overschelde zou een Romeinse nederzetting gestaan hebben. De plaatsnaam Kaster, gaat immers terug op het Latijnse woord Castrum wat Romeins kamp betekent, op deze plek werd aan de Schelde een Romeins huisaltaar gevonden. In Massemen werd een Merovingisch graf uit de 6de eeuw gevonden.

Sinds 864 is in een document de naam 'Warminia' vermeld. Het is onduidelijk of daarmee Wetteren werd bedoeld, het gaat om een charter waarbij Karel de Kale bezittingen van de abdij Sint-Baafs te Gent bevestigd.

Warminia komt nogmaals voor in de bevestigingsakte van keizer Otto II uit 976. Het is erg twijfelachtig, jammer genoeg kan ik nergens bevestiging vinden. Ik vermeld het enkel omdat Warminia en Waterminia lijken te slaan op Wetteren en ik wil niets missen wat in een boek over Wetteren hoort. Het kan nl ook Wormen betreffen (in Velzeke). Twijfelgeval.

Wetteren is voor de omliggende gemeenten een handels- en dienstencentrum. De plantensector in de Wetterse regio bekleedt op Europees vlak een vooraanstaande rol. Binnen de gemeente bestaat een groot en gevarieerd secundair onderwijsaanbod, er is een nieuw cultureel centrum en een moderne bibliotheek. Andere troeven zijn het sport- en recreatiecentrum De Warande en het provinciaal domein Den Blakken.

In Wetteren is 1 vierde van de bewoners van vreemde afkomst, 69% daarvan is van niet EU-afkomst.

2. De Schelde (De Hont)

De stroom de Schelde ontspringt in Noord-Frankrijk en loopt door Henegouwen en Vlaanderen via Antwerpen naar de Noordzee. Vanaf deze havenstad stroomt de rivier naar het westen. Oorspronkelijk verdeelde zij zich daar in twee takken, de Oosterschelde en de Westerschelde, waarbij de Oosterschelde aanvankelijk de voornaamste tak vormde.

De Hont is een Middeleeuwse naam voor de Schelde.

De Schelde bestaat uit drie delen, de Bovenschede tot aan Gent (afgedamd met een stuw en schutsluis te Gentbrugge). De lengte van dit gedeelte is circa 185 kilometer en hier is geen getijde merkbaar. Het tweede deel (van vanaf de grens met Frankrijk tot) is de Zeeschede vanaf Gentbrugge tot aan de Nederlandse grens (in verbinding met de zee) en als laatste de Westerschelde. De Zeeschede en de Westerschelde vormen samen een estuarium, waar het getij wel merkbaar is.

De Schelde is al zeer lang van grote commerciële en strategische betekenis. Het is de belangrijkste slagader van Vlaanderen en van groot belang voor de economie, de cultuur en de natuur. De Romeinen hadden al belangstelling voor het Scheldegebied, wegens de verbinding per schip naar Britannia. De rivier is van oudsher bevaren, mensen hebben er zich gevestigd en nederzettingen gebouwd. Landbouw, visvangst en handel hebben zich langs de boorden van de rivier ontwikkeld. Gemiddeld is de Schelde 4,5 meter breed en 3,5 tot 2,5 meter diep (afhankelijk van hoog of laag water). Door de eeuwen heen had de Schelde haar eigen bedding gemaakt, een bedding die niet ingedijkt was en het getij was alleen in Antwerpen te merken. Bij veel neerslag trad de rivier uit de oevers van de oorspronkelijke bedding en verspreidde het water zich over de velden en landerijen. De waterstand van de Schelde -over de gehele loop, werd bepaald door neerslag. De waterstand in zee liet zich in het binnenland beperkt voelen tot in 1600, vanaf dan werd de Schelde stelselmatig ingedijkt en lieten de getijden zich ook in het binnenland voelen.

De getijdenbeweging is heel diep landinwaarts waarneembaar. Ook in de bijrivieren Durme, Rupel, Kleine en Grote Nete, Dijle en Zenne is het getij actief (op de Dender wordt het getij tegengehouden door een stuw en sluis in Dendermonde).

Het Schelde-estuarium herbergt een heel rijke flora en fauna. Het Scheldeland wordt beschouwd als een van de mooiste rivierlandschappen van ons land.

De Schelde doorkruist de gemeente en zorgt hierdoor voor een natuurlijke verdeling tussen Wetteren-Noord en Wetteren-Zuid.

De Ham in Wetteren tijdens de winterperiode

De schorren en slikken die door de getijden ontstaan op de Scheldeoevers zijn op heel wat plaatsen beschermd natuurgebied. Zo is er de Ham, een overstromingsgebied van 23 hectare in Wetteren, met zeldzame zoetwaterslikken en -schorren. De Ham is een oude Scheldearm. De Ham ligt in Wetteren, tussen de Schelde en de Coopallaan, rechtover de technische school Scheppersinstituut. 'Ham' is een toponiem dat in de middeleeuwen al veel voorkwam. De betekenis is 'een stuk land in de bocht van de rivier'.

Af en toe zal u in dit boek een verwijzing zien naar 'het verleggen van de Schelde'.

U moet weten dat de Schelde vroeger, in haar natuurlijke loop, een brede bocht maakte in Wetteren, een meander genaamd.

De loop van een rivier verandert steeds, het heeft te maken met aanslibbing van de binnenbochten, met aanvullen en wegspoelen waardoor niet-ingedijkte rivieren zijdelings gaan 'kruipen'.

Men heeft in 1890 dit traject verkort door die bocht af te snijden en de 'oude Schelde' te dempen. Op sommige plekken vormde zich moeras waar dan later populieren op geplant werden. Er loopt een wandelpad langs, genaamd 'reigerspad'. U kan mooie natuurwandelingen maken in het Hamgebied. Vanaf rechtover het Scheepersinstituut kan u rechtuit naar de Schelde toewandelen.

Niets is mooier dan een dichtgevroren Schelde, een zeldzaam gebeuren. Vroeger veranderde de Schelde in één grote ijsvlakte en het ijs kraakte enorm als die schotsen over mekaar schoven.

Men kon wel makkelijk naar de overkant. Ik denk niet dat dit nog gebeurde na pakweg 2000. Dus geen foto hiervan, jammer.

Tot 1550 was de Schelde een onuitputtelijke voedselbron. Maar, de viswateren behoorden toe aan de adel en de heerlijkheden, en er waren beperkingen. De vis die men ving, mocht niet zomaar verkocht worden, dit diende te gebeuren in de vismijn te Gent. Er kwamen regels betreffende manier van vissen, tijdstippen, maten van de vissen. Tot in 1935 werden de volgende soorten vissen in onze Schelde gevangen: Baars, blankvoorn, blik, brasem, karper, snoek, witvis, meivis, paling en krabben.

Men besliste vis te eten, gooide een (kruis)net uit en even later zat het net vol vissen, zo ging dat. Zolang er vissen waren, werd er ook in het water gezwommen, door de vervuiling ging dit niet meer. Er kwam ook steeds meer verkeer op de Schelde en zwemmen werd verboden.

De Ham en wat
restte van de
Schelde en het
Cooppalkasteel
rond het jaar 1900

In 1960 werd een bruinvis gevangen in onze Schelde, het dier woog 495 kilo en werd tentoongesteld in café 'de halve maan' op den dries.

3. De Molenbeek (de Meulebeke)

De Molenbeek is één van de drie zijrivieren van de Schelde, die in dezelfde streek ontspringen en die allen dezelfde naam dragen. Het stroomgebied van deze drie zijrivieren noemt men: 'Waterschap voor het deelbekken De Drie Molenbeken'.

Het bekken 'De Drie Molenbeken' en het bekken 'Scheldeland' behoren oorspronkelijk tot het Bovenscheldebekken. In de loop van het planningsproces van het 'Bekkenbeheersplan van het Bovenscheldebekken – integraal 2008-2013, is de bekkengrens gewijzigd. De Zeeschelde tussen Gent en Dendermonde en de deelbekkens 'drie Molenbeken' en Scheldeland' worden ingedeeld bij het Benedenscheldebekken.

Er zijn er wel meerdere Wetterse mysteries vernoemd in dit boek, maar het allergrootste raadsel blijft de Molenbeek. Mensen die hier (zogenaamd) wat van zouden weten, zwijgen zich dood, er zijn altijd excuses in soorten, maar als niet-ingewijde kom je helemaal niets te weten over de beruchte Molenbeek.

Noch van de molenaars langs de beek, noch van wandeltochten die (zogenaamd) georganiseerd worden (maar uiteindelijk niet doorgaan), en al zeker niet van 'kenners' of wie vanalles beweerd te weten. Het lijkt wel een complot. Dit is dus een kort stukje tekst geworden ondanks alle moeite die ik meer dan 1 jaar deed om iets over deze beek te weten te komen.

Waarom? Er zijn namelijk heel veel Molenbeken, en vooral in Vlaanderen. Ten Oosten van Wetteren stroomt een Molenbeek die in Wichelen uitmondt in de Schelde. Ten Westen stroomt een Molenbeek die ontspringt in Balegem en die ook uitmondt in de Schelde. Het is heel verwarrend en weinigen raken er wijs uit, vooral omdat de naam soms veranderd wordt naargelang het dorp waar ze stroomt (in Melle verandert Molenbeek ineens in Gondebeek).

De verwarring en onduidelijkheid is groot.

In de natuur langs de Molenbeek zie je soms de ijsvogel.
(foto gettyimages)

Vroeger waren er veel watermolens langs de beek, slechts enkele uitzonderingen zijn nu nog bewaard.

Tot 1983 lag er een mooi, romantisch stenen brugje over de Molenbeek, het werd afgebroken toen men de beek ondergronds wou van de watermolen tot aan de Schelde.

De Molenbeek staat op een kaart van Vlaanderen uit 1538 als bevaarbaar aangegeven.

Vandaag is er geen enkele bevaarbare rivier meer in Wetteren, behalve de Schelde.

De aanleg van 2 wachtbekkens op de Molenbeek om de wateroverlast te verhinderen, bracht heel wat mogelijkheden tot natuurontwikkeling. De gronden werden onteigend en worden op natuurlijke wijze beheerd door de landbouwers. Daardoor evolueren de waardevolle kwelgebieden tot een waardevol natuurgebied met de specifieke fauna en flora, eigen aan dit gebied.

In ons verkavelde Vlaanderen is dit kleine gebiedje aan de Molenbeek nog rijk aan planten en dieren.

Molenbeekbrug in 1945

Het stenen brugje van dichterbij

Tijdens een elektrische bevissing in de Molenbeek in 2019, voorbij de Maelbroekmolen(zie H9 §7-14), werden vijf vissoorten aangetroffen. Elektrische bevissing is een vangstmethode waarbij alle vissen die in de beek zitten gevangen kunnen worden, door elektrische stroom in het water brengen, zijn de vissen tijdelijk verdoofd. Op die manier wordt gecontroleerd hoe gezond een beek is.

De vangst bestond uit veel paling, twee soorten stekelbaars, riviergrondel en blauwbandgrondel (een exoot die hier niet thuishoort). Chinese wolhandkrabben waren er ook en die werden niet teruggezet in de beek. In vergelijking met de vorige bevissingen gaat het aantal soorten van 2 naar 5, wat betekent dat de waterkwaliteit verbetert.

De Molenbeekvallei is de groene ruggengraat van Wetteren. Langs haar boorden ligt een waardevol natuurgebied. Er zijn verschillende wandelpaden: het Molenbeekpad, het Lindepad en de Martinusroute.

4. Persoonlijkheden

1. Adolphe Francois Hyacinthe Joseph Papeleu (Aalst, 7 april 1811 – Ledeberg, 18 augustus 1859)

Wetteren staat vandaag nog steeds bekend als rozen-en boomkwekerij-gemeente en het was Adolf Papeleu die met de eerste boomkwekerij begon.

Adolf zijn leven was niet zo goed begonnen, want enkele dagen na zijn geboorte overlijdt zijn moeder dus groeit hij op bij zijn grootmoeder en bij een nicht van zijn vader (Nathalie Papeleu) die op het kasteel 'Ter Burcht' in Evergem woonde. Adolf zijn vader was een voornaam plantenkenner die hem de liefde voor de planten heeft meegegeven en verscheidene familieleden waren bekende plantenverzamelaars. Hij groeide op in het midden van plantenliefhebbers.

In 1847 begon Adolf met het ontginnen van de Wetterse hei in het gekapte Serskampbos (in een uithoek van Wetteren richting oud-Smetlede) om er een boomkwekerij op te richten. Hij had van graaf de Bueren van Melle een perceel grond gehuurd voor 27 jaar, hij maakte de droogste percelen vruchtbaar en diepte de grachten uit. Hij plaatste een muttenstal (koeienstal) zodat hij over stalmest kon beschikken en bouwde zijn bedrijfje uit. Algauw had hij de hei herschapen in een mooie aanplanting met alle mogelijke soorten bomen en planten en kon hij meteen werk geven aan de uitgehongerde bevolking. Men waardeerde hem hem dus snel. Reeds in 1850 kon hij al een rijke keuze aan plantgoed aanbieden en gaf hij een plantencatalogus uit.

Het Vlaamse land werd op dat moment met een grote economische crisis geconfronteerd, die vooral op de lagere sociale klasse en boerenbevolking, zijn weerslag had. Er was de aardappelplaag in de jaren 1846-1847 en de mislukking van de graanoogsten. Dit betekende hongersnood en ondervoeding, en toen brak er ook nog cholera en tyfus uit.

Adolf Papeleu was dus de grondlegger van de Wetterse boomkwekerijen, de commerciële boomkwekerij en rozenteelt. Hij was

tuinbouwer en autodidactisch botanist en kweekte vooral sparren en fruitbomen die hij uitvoerde naar Frankrijk en Duitsland, en werd al gauw de grootste van het land.

Na zijn dood nam zijn meesterknecht Gaujard de kwekerij over en startten enkele werklieden hun eigen bedrijven. Wetteren en omstreken werd een lappendeken van boomkwekerijpercelen. De concentratie van boomkwekerijen is hier de hoogste van België. Meer dan 150 kwekers telen samen op zowat, 2000 hectaren duizenden soorten sierplanten in alle mogelijk vormen, kleuren en variëteiten. U vindt er werkelijk alles, van klein plantgoed tot levensgrote bomen, coniferen en sierstruiken.

In 1859 werd Adolf ziek, trouwde inderhaast nog met Sofie Dervaes en stierf op 19 augustus in 1859. Er waren geen kinderen, geen erfgenamen dus zijn vrouw zette de zaken verder onder de naam 'Veuve Adolphe Papeleu'. Ze huwde later de meesterknecht Gaujard. In een tijdschrift over boomkunde, bloementeel en moeshoevenierderij van 1878 beschrijft Narcisse Gaujard hoe hij in 1858 een perzik ontwikkeld had die hij 'Perzik Madame Narcisse Gaujard' noemde.

De bedrijven zijn blijven bestaan tot het einde van het huurcontract in 1874. In 1885 overleed ook Sofie Dervaes, zij is begraven in Ledeberg, waar ze woonde.

Adolf was in 1859 begraven op het oude kerkhof in Ledeberg, dat rond 1890 ontruimd werd. Narcisse Gaujard zou de stoffelijke resten laten overgebracht hebben naar de grafkelder op het nieuwe kerkhof. Narcisse overleed in 1905 en werd in diezelfde kelder bijgezet. Over de resten van Adolf staat in de boekhouding niets vermeld, we weten dus niet zeker waar hij geëindigd is. De grafkelder werd ontruimd eind de jaren 1980, wegens gebrek aan directe afstammelingen. In 1909 werd de straatnaam Paelepelstraat gewijzigd in Adolf Papeleustraet door het gemeentebestuur.

Het herdenkingsmonument ter ere van Adolf Papeleu, ontwerp van Vic Temmerman uit Overmere werd onthuld in 1959, en na enkele keren te zijn verplaatst, staat het nu op de Smetledesteeweg. De naam is officieel: Monument der Wetterse boomkwekerijen.

Het monument voor A. Papeleu op de Smetledesteenweg

Het huis -waar Adolf nooit gewoond heeft trouwens-, in Adolf Papeleustraats 57A, staat op de resten van de verdwenen kasteelhoeve 'Kadol' aan de grens met Serskamp. De woning omvat een hoeve, bureel en woning voor het personeel van A. Papeleu uit 1847, er is een gedenksteen ingemetseld in de voorgevel in 1959 'herinnering aan het verblijf van Adolf Papeleu stichter der boomkwekerij 1847-1859'. Het domein is vastgesteld als bouwkundig erfgoed sinds 2010.